

Vieraslaji on ikävä tuliainen – Päivitetyt ohjeet matkailijoille ja verkkokauppojen käyttäjille¹

Kansainvälinen kauppa, lisääntyvä matkailu sekä verkkokauppa lisäävät vieraslajien leviämismahdollisuuksia. Ihmisten ja kaupan mukana kasvit, eläimet ja taudinaiheuttajat pääsevät kulkeutumaan uusille alueille ja voivat muodostua niillä vaikeasti hävitettäviksi haitallisiksi vieraslajeiksi. Uusille alueille levitessään lajit voivat syrjäyttää alkuperäisiä lajeja ja levittää tauteja ja loisia. Noudattamalla kasvien ja eläinten tuontiin liittyviä ohjeita estät haitallisten vieraslajien leviämistä.

Suosi kotimaista verkkokauppaa

Nykyään lähes mitä tahansa on myynnissä internetissä, myös haitallisia vieraslajeja. Verkkokaupassa asioidessaan ostajan tulee olla selvillä tiettyjä lajeja koskevista rajoituksista ja kielloista. Haitallisia vieraslajeja on nimetty sekä EU:n että kansallisessa vieraslajiluettelossa. Kaikkien luetteloihin kuuluvien lajien maahantuonti on kielletty. Tuontikiellot ja rajoitteet koskevat sekä lajien tuomista ulkomailta että tilaamista ulkomaisista verkkokaupoista.

Tuotteita valitessa tulee kiinnittää huomiota niiden alkuperään. Taimet ja siemenet kannattaakin tilata mieluummin kotimaisista verkkokaupoista. Jos harkitset eläinten ostamista ulkomaisesta verkkokaupasta, tutustu ensin Ruokaviraston sivuihin. Niiltä löytyy kattavasti tietoa vierasperäisten eläinten maahantuonnista. Tuontiin liittyy runsaasti luvanvaraisuutta, rajoituksia ja kieltoja, joita ostajan on noudatettava riippumatta hankintatavasta.

Kasvien tuontiin liittyy rajoituksia

EU:n kasvinterveysasetuksen mukaan kaikilla elävillä kasveilla ja kasvinosilla on EU:n ulkopuolelta joko tuontikielto tai niiltä vaaditaan kasvinterveystodistus 14.12.2019 alkaen. Vaatimuksen tarkoituksena on estää uusien kasvitautien ja tuholaisten leviämistä EU:n alueelle. Vaatimus koskee taimia, pistokkaita yms. lisäysmateriaalia, kylvösiemeniä, leikkokukkia, ruukkukasveja, viherkasveja sekä tuoreita kasviksia (hedelmät, marjat, vihannekset, juurekset).

¹**Vieraslajiasioiden neuvottelukunnan esitys**

Vieraslaji on ikävä tuliainen – Päivitetyt ohjeet matkailijoille ja verkkokauppojen käyttäjille -esitys on valmisteltu Vieraslajiasioiden neuvottelukunnassa viestintäjaoston asiantuntijatyönä. Kyseessä on päivitetty ohjeistus Vieraslajiasioiden neuvottelukunnan aiemmasta esityksestä vuodelta 2015 (päivitetty ensimmäisen kerran vuonna 2018). Vieraslajiasioiden neuvottelukunta on kokouksessaan 17.9.2019 käsitellyt asiaa ja hyväksynyt ohjeistuksen kokouksessaan 13.12.2019.

EU:n alueelta on mahdollista ostaa kasveja Suomeen. Tulipolteen isäntäkasveilla ja siemenperunalla on kuitenkin oltava PZ-kasvipassi (PZ = protected zone, suoja-alue). Se osoittaa, että tuotteet ovat peräisin tietyistä kasvitaudeista tai tuholaisista puhtailta alueilta. Lisäksi CITES – sopimus säätelee uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien sekä niiden osista valmistettujen tuotteiden kansainvälistä kauppaa.

Varmista että nämä asiat ovat verkkokaupassa kunnossa:

Jos et löydä yhteen tai useampaan alla mainittuun kysymykseen verkkokaupan sivuilta asianmukaista tietoa, on suositeltavaa keskeyttää ostotapahtuma.

1. Tiedätkö, keneltä olet ostamassa? Löydätkö sivuilta myyjän tai yrityksen nimen ja sijainnin?
2. Kerrotaanko sivuilla, miten sinun tulee toimia ja mihin ottaa yhteyttä mahdollisissa reklamaatiotapauksissa?
3. Onko kaupan kohteena olevan lajin nimi mainittu? Myös tieteellinen nimi?
4. Onko laji mainittu kansallisella vieraslajilistalla tai kuuluuko se CITES-lajeihin?
5. Onko kasvilaji tuontikiellossa kasvinterveystodistuksen perusteella?
6. Selvitä, voitko saada verkkokaupasta ostoksesi kasvinterveystodistuksen, jos lähetys saapuu EU:n ulkopuolelta. Vain kasvinterveystodistuksella tuonti on sallittua (paitsi jos kasvi on tuontikiellossa).
7. Jos ostat kasvitauti tulipolteen isäntäkasveja tai siemenperunaa EU:n sisäältä, selvitä onko tuotteella PZ-kasvipassi.
8. Tarkista, onko eläimellä rokotukset ja matkustusasiakirjat kunnossa ja selvitä onko kaupan tarjoama toimitustapa eläinsuojelulainsäädännön mukainen.
9. Arvioi myyjän luotettavuutta tutustumalla annettuun palautteeseen.

Älä tuo kasveja EU:n ulkopuolelta

EU:n ulkopuolelta ei saa tuoda eläviä kasveja tai kasvinosia ilman viranomaisen myöntämää kasvinterveystodistusta 14.12.2019 jälkeen. Vaatimuksen tarkoituksena on estää uusien kasvitautien ja tuholaisen leviämistä EU:n alueelle. Kasvinterveystodistus tarvitaan taimille, pistokkaille yms. lisäysmateriaalille, kylvösiemenille, leikkokukille, ruukkukasveille, viherkasveille sekä tuoreille kasviksille (hedelmät, marjat, vihannekset, juurekset). Ainoastaan banaanin, ananaksen, durianin ja taatelin hedelmiä sekä kookospähkinöitä voi tuoda ilman kasvinterveystodistusta.

Käytännössä kasvinterveystodistuksen saaminen matkakohteesta ei yleensä onnistu, joten kasveja ei kannata ostaa tuliaisiksi. Monien kasvilajien tuonti on myös kokonaan kielletty, joten niitä ei saa tuoda lainkaan. Tuontikiellossa ovat esimerkiksi havukasvit, peruna ja monet puuvartistet kasvit.

Vältä kasvituliaisista myös EU:n alueelta

Suosittelavinta on välttää kasvien, siementen, hedelmien, vihannesten ja kukkien tuomista kaikilta ulkomaanmatkoilta, sillä kasvitaudit ja tuholaiset voivat piileskellä näissä tuliaisissa, vaikka ne olisivatkin ostettaessa terveen näköisiä. Tuotava kasvikin saattaa muodostua haitalliseksi vieraslajiksi, jos se pääsee leviämään luontoon. Esimerkiksi haitallisiksi vieraslajeiksi luokitellut jättiputket on tuotu Suomeen alun perin koristekasveiksi.

Euroopan unionista on mahdollista tuoda kasveja ja kasvituotteita omaan käyttöön. Tulipolteen isäntäkasveilla sekä siemenperunalla täytyy kuitenkin olla PZ-kasvipassi Suomeen tuotaessa. Vaatimus liittyy siihen, että Suomi on suoja-alueetta tiettyjen kasvintuhoojien suhteen. Kasvitauti tulipolteen isäntäkasveja ovat esimerkiksi omenapuut, päärynäpuut, pihlajat ja tuhkapensaat.

Vastuullista lemmikkien tuontia

Suomeen tuodaan lemmikeiksi monenlaisia eläimiä, kuten kaloja, matelijoita, sammakkoeläimiä, lintuja, nisäkkäitä ja selkärangattomia. Luontoon päätyessään nämä saattavat muuttua haitallisiksi vieraslajeiksi. EU:n ja kansallisessa haitallisten vieraslajien luettelossa nimetään myös eläinlajeja, joiden maahantuonti on kielletty. EU:n alueella merkityksellisiä haitallisia vieraslajeja ovat esimerkiksi pesukarhu, punakorvakilpikonna, siperianmaaoravalajit ja monet akvaarioissa ja terraarioissa pidettävät lajit.

Kansalliseen luetteloon kuuluvat esimerkiksi haisunäädät, vihersammakot sekä koiran ja toisen koiraeläinlajin että kesykissan ja toisen kissaeläinlajin risteymät neljänteen sukupolveen asti. 2019 loppukevästä kansalliseen listaan lisättiin muun muassa maaoravat, leopardisammakko ja hyppysammakko.

Tuonteihin liittyvät säädökset ja vaatimukset vaihtelevat sen mukaan, mistä eläinlajista on kyse ja ollaanko sitä tuomassa EU-alueelta vai EU:n ulkopuolelta. Tällaisia ovat muun muassa eläinten tunnistaminen ja lemmikkieläinpassi, eläinlääkärintodistus, raivotautirokotus ja loislääkitys. Esimerkiksi koirien mukana voi maahamme levitä vaarallisia loisia, kuten myyräekinokokki (*Echinococcus multilocularis*). Tarkista lemmikkien tuontiin liittyvät suositukset ja rajoitukset Ruokaviraston sivuilta.

Lisätietoa:

www.ruokavirasto.fi/teemat/ostaminen-verkosta/

[Maahantuontikiellossa olevat kasvilajit \(Ruokavirasto\)](#)

[CITES -lajit ja säännöt](#)

[Vieraslajiportaali](#)

[Kansallinen vieraslajistrategia \(pdf\)](#)

[EU:n vieraslajiasetus](#)

[Eläinten tuonti](#)

[Kasvien tuonti](#)

[EU-sisämarkkinakauppa](#)

[Tuonti EU:n ulkopuolelta](#)

Tämä on päivitetty ohjeistus Vieraslajiasioiden neuvottelukunnan esityksestä vuodelta 2015 (päivitetty ensimmäisen kerran vuonna 2018).

Tämä tiedote on osa vieraslajiasioiden neuvottelukunnan viestintäjaoston toimintaa.

Vieraslajiasioiden neuvottelukunta toimii kansallisena asiantuntijaelimenä vieraslajeja koskevissa asioissa. Neuvottelukunta on laajapohjainen ja eri sektorit yhteen kokoava asiantuntijaelin, joka seuraa ja edistää vieraslajeja koskevan lainsäädännön toimeenpanoa, käy keskustelua, välittää tietoa ja viestii kansallisista, EU-tason ja kansainvälistä vieraslajikysymyksistä, tukee vieraslajilinjausten valmistelua EU-tason yhteistyössä sekä koordinoi toimenpiteiden kehittämistä vieraslajien torjumiseksi. EU-tason ja kansallisen vieraslajilainsäädännön tultua voimaan painopiste vieraslajiasioissa on vuodesta 2016 siirtynyt kansallisen vieraslajistrategiasta lainsäädännön toimeenpanoon sekä tiedottamiseen vieraslajeista aiheutuvista riskeistä ja niiden hallinnasta. Laajapohjaisen neuvottelukunnan jäsenet edustavat vieraslajien tutkimukseen, seurantaan ja leviämisen estämiseen liittyviä tahoja, kuten viranomaisia, tutkimuslaitoksia, alueellisia toimijoita ja järjestöjä.

Lisätietoja: <https://mmm.fi/vieraslajiasioiden-neuvottelukunta>